

סילבוס

הדרך הארוכה הביתה: מזרח אירופה ומרכזה 1917-2017 -
54811

תאריך עדכון אחרון 03-10-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית בלימודי אירופה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שמואל ברנאי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Samuel.Barnai@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: עפ"י תיאום בדוא"ל

מורי הקורס:

ד"ר שמואל ברנאי

תאור כללי של הקורס:

מלחמת העולם הראשונה שברה את הסדר האירופי אשר התקיים במשך 100 שנה. בעקבות המלחמה קרסו האימפריות הגדולות של מרכז-מזרח אירופה □ גרמניה, אוסטרו-הונגריה ורוסיה □ ועל המפה הפוליטית של האזור הופיעו מדינות לאומיות ורב-לאומיות החדשות. בעקבות מלחמת העולם השנייה הפך האזור ברובו לחזית המערבית של "הגוש הסובייטי". בעקבות קריסתו של הגוש החל תהליך חזרת עמי האזור לתוך משפחה עמי אירופה החדשה.

מטרות הקורס:

לבחון את האירועים מרכזיים של התקופה והשפעתם על עמי מרכז-מזרח אירופה. להבין את הנסיבות אשר הובילו לחלוקתו במשך רוב התקופה הנלמדת. לנתח את מקרי הצלחה וכישלון במעבר של מדינות האזור לדמוקרטיה ולכלכלת שוק מערבית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לדעת את השלבים המרכזיים בהתפתחותה של מרכז-מזרח אירופה. להכיר את הדמויות המרכזיים אשר עיצבו את האזור. לבחון את האירועים המרכזיים של התקופה הנלמדת. לנתח את התפיסות האידאולוגיות, הדתיות והגיאופוליטיות אשר שלטו באזור לאורך התקופה. להבין את השלכות השינויים אשר חלו ב 100 שנה האחרונות על מרכז-מזרח אירופה של ימינו.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מרכז-מזרח אירופה ערב מחמת העולם הראשונה
2. מלחמה הורסת □ מלחמה בונה, 1914-1921
3. דמוקרטיה או דיקטטורה: מרכז-מזרח אירופה בין מלחמות העולם
4. עמים "קטנים" במלחמה גדולה
5. משחרור לסובייטיזציה
6. קומוניזם אחר? המקרה היוגוסלבי
7. דה-סטליניזציה והשלכותיה ב"גוש הסובייטי": פולין והונגריה
8. "סוציאליזם עם פני אנוש": הניסיון הצ'כוסלובקי
9. תנועות המחאה האנטי-סובייטיות בשנות ה-70 וה-80
10. פרסטרויקה ו"הגוש הסובייטי"
11. היפרדות בשלום או התפרקות עקובה מדם: צ'כיה, סלובקיה, בלקנים
12. חוזרות הביתה: דרכן של מדינות מרכז-מזרח אירופה לאיחוד האירופי ולנאט"ו
13. אתגרים חדשים: מרכז-מזרח אירופה כחזית האיחוד האירופי

חומר חובה לקריאה:

-
- Armour I. D. *A history of Eastern Europe 1740-1918* (London: Hodder Arnold, 2006) DJK 38 A76 2006
- Banac I., *Eastern Europe in Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992) DJK 51 E26
- Baron N. & Gatrell P. (eds.), *Homelands: war, population and statehood in Eastern Europe and Russia, 1918-1924* (London: Anthem Press, 2004) DJK 49 H66 2004
- Berend I. T., *Central and Eastern Europe, 1944-1993* (New York, Cambridge UP, 1996) on-line
- Berglund S. & Aarebot F. H., *The political history of Eastern Europe in the 20th century: the struggle between democracy and dictatorship* (Cheltenham, Glos.: Edward Elgar, 1997) DJK 49 B47
- Dallin A. & Lapidus G. (eds.), *The Soviet System: From Crisis to Collapse* (Boulder, CO: Westview Press, 1995) DK 286.5 S686 1995
- Goldman M. F., *Revolution and change in Central and Eastern Europe: political, economic, and social challenges* (Armonk, N. Y.: Sharpe, 1997) DJK 51 G68
- King C., *Extreme politics nationalism, violence, and the end of Eastern Europe* (Oxford; New York: Oxford University Press, 2010) on-line
- Kivelson V. A. & Suny R. G., *Russia's Empires* (NY-Oxford: Oxford University Press, 2017) DK 43 K58 2016
- Livezeanu I. & Klimo A. von (eds.), *The Routledge History of East Central Europe since 1700* (L-NY: Routledge, 2017) DJK 4 R68 2017
- Mandelbaum M. (ed.), *The new European diasporas: National minorities and conflict in Eastern Europe* (New York: Council on Foreign Relations Press, 2000) DJK 26 N48
- McDermott K., Stibbe M., *Revolution and Resistance in Eastern Europe Challenges to Communist Rule* (Oxford: Berg Publishers, 2006), on-line
- M¹/₄hle E. (ed.), *Germany and the European East in the twentieth century* (Oxford; New York: Berg Publishers, 2003) on-line
- Raik K., "EU Accession of Central and Eastern European Countries: Democracy and Integration as Conflicting Logic," *East European Politics and Societies*, vol. 18, no. 4 (2004), pp. 567-594. on-line
- Rothschild J. & Wingfield N. M., *Return to Diversity: A Political History of East Central Europe since World War II* (New York: Oxford UP, 2000) DJK 50 R67 1993
- Sch¹/₂pflin G., "Postcommunism: The Problems of Democratic Construction," *Daedalus*, vol. 123, no. 3 (Summer 1994), pp. 127-141. on-line
- Smith K. E., *The making of EU foreign policy: the case of Eastern Europe* (New York: Palgrave Macmillan, 2004) D 1065 E852 S63 2004
- Sztompka P., *From East Europeans to Europeans: shifting identities and boundaries in the New Europe* (Wassenaar: NIAS, 2004) DJK 26 S98 2004
- 2012 S691 49 DJK (2012 , אירופה בין היטלר לסטלין (ירושלים: כתר, 2012

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 10 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: